

Вероніка Ярмак

Вук Драшкович «Суддя»

(Пропозиція для перекладу)

Серед літераторів, твори яких особливо хотілося б представити сучасному українському читачеві, одне з чільних місць, поза всяким сумнівом, посідає Вук Драшкович, сербський письменник, політик, дипломат, — одна з найхаризматичніших і найбільш суперечливих творчих особистостей на теренах колишньої Югославії. Його постать цікава насамперед тим, що В. Драшкович посідає достойне місце в когорті митців з *яскраво вираженою синтетичною природою обдарованості*, для яких літературна творчість є органічною складовою в контексті інших видів суспільної діяльності, — поряд із Мілетою Продановичем, Звонком Карановичем, Відою Огненович та іншими художниками слова. Галерею його літературних бестселерів — романів: «Ніж», «Молитва», «Російський консул», «Ніч генерала» тощо, — хронологічно відкриває роман «Суддя», котрий, як не парадоксально, досі не був перекладений українською мовою. Крім цього, Вук Драшкович упродовж тривалого часу обіймав посаду голови МЗС Сербії й Чорногорії, а потім, після відокремлення Чорногорії — міністра закордонних справ Сербії. Він був організатором наймасштабніших за всю історію країни вуличних демонстрацій проти Слободана Мілошевича. З 1990 року й досі письменник очолює політичну партію «Рух оновлення Сербії». Досвідчений оратор, який багато годин поспіль може вести діалог з народом на вулиці, за образним висловом журналістів, водночас «губиться перед телекамерами, які його з'їдають». Проте він продовжує вести розмову з читачем зі сторінок свої творів.

Кожен масштабний митець, який залишає незабутній слід в історії літературного процесу будь-якої доби, має писати не лише на злободенні суспільно-політичні теми сьогодення, якими б актуальними вони не були, — він має звернутися й до *вічних мотивів*, як-от: життя і смерть, кохання й ненависть, правда і кривда тощо. У літературному доробкові Вука Драшковича такою подією став перший же його роман «Суддя», присвячений вічній проблемі: моральним пошукам судді в політично заангажованому суспільстві, коли в руках останнього знаходяться долі інших людей. У центрі уваги — двобій судді з політичною системою, а також найголовніший двобій в його житті — двобій із власним

сумлінням. Так, головному героєві роману, дія якого відбувається за часів розквіту СФРЮ та Союзу комуністів Югославії, судді Раткові Видовичу, котрому доручили розслідування й винесення вироку за делікатною й дражливою судовою суперечкою між ветераном югославського партизанського руху проти фашизму під час Другої світової війни, членом Партії, директором лікарні, лікарем Озреном Станивуком та його коханкою, лікаркою Тамарою Михич. Остання, скориставшись нетверезим станом лікаря, який не захотів знову прийняти її на роботу після багаторічного відрадження до Лівії, провокує п'яного Озрена на нецензурні висловлювання проти партійних босів, і записує їхній діалог на магнітофон. Пізніше, тенденційно розставивши акценти й заручившись підтримкою партійних лідерів, вона надає суто побутовій суперечці небезпечного на той час політичного забарвлення й подає позов до суду. Суддя Ратко Видович постає перед нелегким вибором: незважаючи на погрози, винести справедливий вирок, не визнавши магнітофонний запис як незаперечний доказ, і зазнати переслідувань, — або ж піти на компроміс із власним сумлінням. Герой роману обирає перше, мабуть, найважче в своєму житті рішення: він поводитьсь так, як диктує його внутрішній голос, і гідно приймає покарання системи.